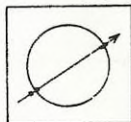

3. Ezek rendre szürkésbarna, piszkossárga és sötétszürke árnyalatúnak jellemezték a vidéket. A vidék legészakibb részét jelentő NPC-t csak Iskum J.-nek sikerült megpillantani, három alkalommal. A három megfigyelés átlagára 4,7 int. fok adódott, ami mindössze 0,3 fokkal sötétebb, mint az NPR átlagértéke. Ez lényegében meg is magyarázza az Északi Poláris Sapka nehéz megfigyelhetőségét.

Holdak, jelenségek: Mindössze három alkalommal történt jupiterhold-észlelés. Október 10-én Kocsis A. az Io jupiterkorong előtti átvonulását észlelte a katowicei planetárium 30 cm-es Zeiss-refraktorával. A gyors mozgású hold árnyéka 17 perc alatt is jelentős mértékben tovább vonult. November 8-án Iskum J. a Ganymedes árnyékát pillantotta meg, mely a GRS "p" vége közvetlen közelében volt látható. Érdekességképpen megjegyezhető, hogy még a CM-átmenet mérés is készült a jelenségről! Iskum február 21-én az Europa korong mögé kerülését zöld szűrővel nézte, a ragyogás csökkentése céljából.

Színszűrős megfigyelések: Rendszeres, esetleg több színben történő megfigyelést egyetlen észlelő sem végzett, a szórványészlelések azonban feltártak egyet s mást a felszíni alakzatok érdekesebb tulajdonságairól. Iskum november elején végzett megfigyelései szerint a felületi alakzatok kontrasztja citromsárgával a legjobb, a narancs a fehéres árnyalatú részeket emeli ki. Lakatos I. nov. 25-i megfigyelésénél megemlíti, hogy a vörös a sötét kondenzációkat teszi határozottabbá.

PAPP JÁNOS

Okkultációk

Az augusztusi Hold esti láthatósága az alacsony deklináció miatt nem kedvez az okkultáció-észleléseknek. Ennek megfelelően csak kevés eseményről számolhatunk be.

Az augusztus elsején a nappali égen lezajlott Spica fedésről csak néhány visszajelzés érkezett. A vonuló gomolyfelhőzet a legtöbb helyen még a Hold megpillantását is lehetetlenné tette. Kondorosi Gábertől (Pécs) szóban értesültünk, hogy a tiszta égen könnyen látszott távcsővel az 1^m,2-s csillag, azonban a fedést neki sem sikerült megfigyelni.

A hó utolsó napján fedte el a Hold az idei második legfényesebb csillagot, a pi Scorpiit. Három debreceni és két bolyi amatőr kíséerte figyelemmel az eseményt. A 2^m,9-s csillag fedését elsőként Guth Gábor (Bóly, +45°51'5 -18°31'5) észlelte 100/900-as reflektorral 18:04:49 UT-kor. A tőle 2 km-rel nyugatra lévő Fülöp József 70/500-as refraktorral 18:04:50 UT-kor látta. (Mivel az eltűnés elvileg nyugatabbra látszik hamarabb, a két érték közötti időkülönbség az órák hibája.) Fülöp József észlelé-

se alapján a csillag nagyon hirtelen tűnt el PA 100°-nál.

A debreceni csillagvizsgálóban (+47^o33'07" -21^o36'45") Székely István és Szoboszlay Endre 100/1000-es refraktorral, tőlük délre pedig Zajáczy György (+47^o31'15" -21^o37') 50/540-es refraktorral dolgozott. A pi Scorpii belépését Szoboszlay és Székely 18:07:35 UT-kor (PA 95°), Zajáczy 18:07:36 UT-kor (PA 100-110°) látta. Ez utóbbi észlelő megemlíti, hogy a Hold a horizont közelében tartózkodott, és a csillag mintha néhány tized másodperc alatt tűnt volna el.

A Hold-okkultációknál maradvány előrejelzést adunk meg Alföldi Attila és Zajáczy György számításai alapján. Az adatok a budapesti Uránia Csillagvizsgálóra vonatkoznak.

Dátum	csillag	fényesség	belépés	PA	kilépés	PA	H
12.02.	27 Ari	6,2	20:55	117	21:38	185	58
12.03.	66 Ari	6,0	23:49	82	-	-	52
12.04.	66 Ari	6,0	-	-	01:02	247	40
12.06.	- Tau	6,3	00:24	45	01:22	312	61
12.06.	- Tau	6,0	16:00	132	16:35	217	7
12.07.	47 Gem	5,6	23:12	126	-	-	62
12.08.	47 Gem	5,6	-	-	00:28	253	69
12.14.	- Vir	6,4	00:08	72	00:51	350	14
12.22.	58 Sgr	4,7	15:04	131	15:34	186	8
12.31.	- Tau		13:39	112	14:20	207	18
12.31.	- Tau	6,2	17:32	112	18:25	202	57

JUPITERHOLDOK JELENSÉGEI

Ebben a témában Szoboszlay Endre és Székely István végzett néhány észlelést. A használt műszer a debreceni csillagvizsgáló 100/1000-es refraktora volt, 62x-es nagyítással.

A megfigyelt kontaktusok:

1987. augusztus 28.

21:11:26 Az Io a Jupiter korongja elé lép

1987. augusztus 29.

20:46:23 Az Io érinti a Jupiter korongját

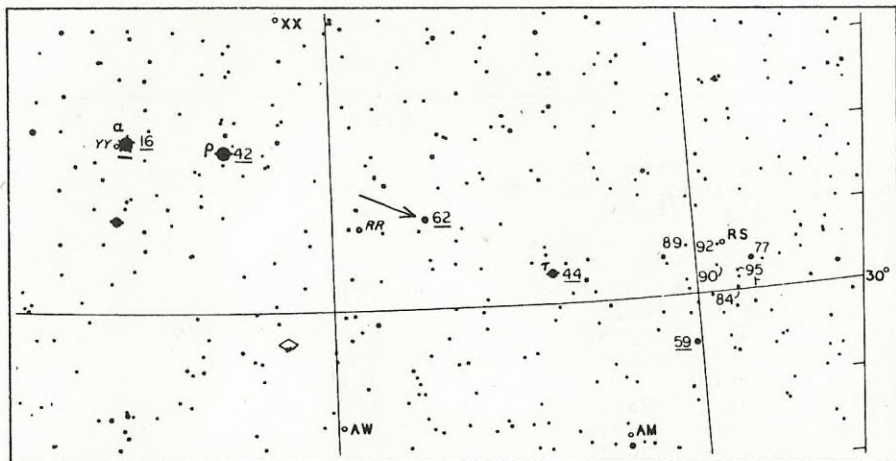
20:49:10 A hold teljesen eltűnik a bolygó korongja mögött

21:48:54 A Ganymedes érinti a bolygókorongot

21:50:08 A hold a Jupiter korongja elé kerül

RENDKÍVÜLI ESEMÉNY!

Egy rendkívüli okkultációs eseménynek lehetünk tanúi december 19-én! A nyugat-európai okkultációs szervezet, a GEOS előrejelzése alapján ezen a napon az Erita kisbolygó egy 6^m-s csillagot fed el a Geminiben! Ez rendkívül jó lehetőségeket biztosít az ilyen jellegű munkához, hiszen a csillag könnyen megtalálható az alfa Geminorumtól kiindulva, s az elhalványodást könnyű megfigyelni.

Mivel ilyen fényes csillagról van szó, szóba jöhet az okkultáció fotografikus észlelése is. Ritkaságszámba menő fotót lehet készíteni nagyon egyszerű módon. Lehetőleg minél fényerősebb, 100-200 mm-es teleobjektívvel egyszerű "csíkhúzás" (állókamerás) felvételt kell készíteni a csillagról. 200 mm-es teleobjektívvel is még közel fél órát lehet exponálni úgy, hogy a csillag "biztonságosan" átvándoroljon a látómezőn. Nagy érzékenységű filmet kell használni, hogy a csillagnyom biztosan látható legyen a negatívon. A fedés idején a nyom megszakad. A kiértékeléshez feltétlenül szükséges az expozíció kezdetének és végének másodperc pontosságú ismerete! S most lássuk a fedés konkrét adatait:

Az észlelési időszak december 19-én 22:10 és 22:30 UT közötti. A (481) Erita (12^m,1) fedi az AGK 3+310753 (RA: 07^h14^m52", D: +31°02'8,6",0, B9). A fedés előrejelzés szerint 11 s-ig tart. A terület horizont feletti magassága 55°, a Hold nem lesz az égbolton. Sikeres észlelést!

SZABÓ SÁNDOR